

СЕКЦІЯ 2
МОДИФІКАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ
ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНУ

*Владислав Алексєєнко, студент 1 курсу магістратури
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород
Науковий керівник: Кампо Г.М., к.е.н., доцент*

ДІЯ СІТІ, ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІТ-ГАЛУЗІ

ІТ-індустрія в Україні розвивається досить швидкими темпами – протягом чотирьох років відбулось зростання кількості спеціалістів, що працюють у галузі на 80%, або на 127,3 тис. (з 157,7 тис. у 2017 р. до 285 тис. у 2021 р.). Це супроводжується зростанням фіскальних надходжень на 183 %, або на 15,2 млрд. грн (з 8,3 млрд грн у 2017 р. до 23,5 млрд грн у 2021 р.); обсягу експорту за кордон – в середньому на 27% щорічно (\$6,8 млрд експортної виручки у 2021 р., що складає 37% загального експорту послуг). Частка ІТ-галузі у ВВП України становить близько 4%, крім того, кожен ІТ-фахівець додатково створює три робочих місця у суміжних областях, що сприяє збільшенню зайнятості населення, надходжень до бюджету, зростанню ВВП.

В той же час є і проблеми, які негативно впливають на розвиток галузі: велика питома вага аутсорс проектів порівняно з власними продуктовими; обережне і порівняно невисоке інвестування у галузь через недосконалість законодавства й невпевненість інвесторів у «правилах гри»; ризики надмірних перевірок з боку контролюючих органів; виїзд ІТ-спеціалістів за кордон в пошуках більш сприятливих умов праці та більших доходів; масове оформлення ІТ-спеціалістів як ФОП з метою мінімізації сплати єдиного соціального внеску.

Все це змусило владу звернути більш пильну увагу на ІТ-галузь і ініціювати пошук шляхів стимулювання її розвитку й зменшення негативних факторів, які впливають на нього. Однією із запропонованих ініціатив було створення особливого правового режиму функціонування інноваційного підприємництва - Дія Сіті. У результаті тривалих дискусій влади та представників ІТ-спільноти вдалося узгодити й ухвалити закони [3, 4], якими регулюється цей спеціальний режим роботи ІТ-галузі.

Разом з тим, з'явилися нові терміни, специфічні для ІТ-індустрії:

– Дія Сіті – правовий режим, що запроваджується з метою стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні шляхом створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій, а також талановитих спеціалістів;

– резидент Дія Сіті - юридична особа, яка відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» набула статусу резидента Дія Сіті та згідно з інформацією, що міститься у реєстрі Дія Сіті, перебуває у зазначеному статусі;

– гіг-контракт - цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а резидент Дія Сіті зобов'язується оплачувати виконані роботи та/або надані послуги і забезпечувати гіг-спеціалісту належні умови для виконання робіт та/або надання послуг, а також соціальні гарантії, передбачені розділом V Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні»;

– гіг-спеціаліст - фізична особа, яка за гіг-контрактом є підрядником та/або виконавцем.

Резидентом може стати компанія, яка зареєстрована за українським законодавством та відповідає вимогам до резидента Дія Сіті згідно статті 5 ЗУ «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні».

Перевагами гіг-контракту є забезпечення базових соціальних гарантій для співробітників, а також стимулювання компаній показувати реальні обороти, сплачуючи при цьому помірні податки. В той же час компанії можуть як працювати з ФОП, хоч і за додаткових умов, так і укладати трудові договори згідно КЗпП. Особливі умови та їх стабільність для резидентів Дія Сіті і залучених ними фахівців гарантовані державою на період в 25 років.

За задумом розробників режиму Дія Сіті, він спрямований на розвиток України як цифрової держави і сприятиме зростанню частки ІТ-індустрії до 10% ВВП країни, а також значному зростанню кількості робочих місць.

Дія Сіті пропонує пільгові умови та особливий правовий статус компаніям і фахівцям ІТ-індустрії, а саме: оподаткування ПДФО – 5 %, ЄСВ – 22% від мінімальної зарплати, військовий збір – 1,5 %; у сфері корпоративного оподаткування застосування або податку на «виведений капітал» за ставкою 9% або податку на прибуток за ставкою 18%; для стимулювання інвестиційного процесу – 0% на дохід фізичних осіб у вигляді дивідендів, які нараховані компанією-резидентом, за умови їх виплати не частіше 1 разу на 2 роки; застосування податкової знижки – із загального оподаткованого доходу віднімається сума, витрачена на придбання частки в українському стартапі.

Також в Дія Сіті працюють деякі механізми інвестування згідно англійського права, звичні іноземним венчурним інвесторам, що спрощують компаніям доступ до інвестування.

Режим Дія Сіті почав працювати з 8 лютого 2022 і станом на середину листопада 2022 року реєстр Дія Сіті нараховує близько 400 компаній.

ІТ-галузь продовжує працювати і є чи не єдиною, що зростає під час війни. Експорт ІТ-послуг за перше півріччя 2022 року склав \$3,74 млрд, що на 23% більше аналогічного періоду 2021 року. Це значно підтримує країну у важкі часи і сприятиме швидшому її відновленню по закінченню війни, помітну роль в чому зіграє і Дія Сіті, особливі умови якої певною мірою стимулюватимуть повернення ІТ-спеціалістів в Україну.

Список використаних джерел:

1. Diiia.City. URL: <https://city.diiia.gov.ua/> (дата звернення 20.11.2022).
2. Ukraine IT Report 2021. URL: <https://reports.itukraine.org.ua/> (дата звернення 24.11.2022).
3. ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1946-20#Text> (дата звернення 20.11.2022).
4. ЗУ «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (дата звернення 20.11.2022).